

[Strona Główna](#) > ... > [Roszczenia Pieniężne](#) > [Niewypłacalność/upadłość](#) > Luxembourg

Niewypłacalność/upadłość

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

W Wielkim Księstwie Luksemburga istnieje kilka rodzajów postępowań dotyczących niewypłacalności (*procédures d'insolvabilité*).

Dwa z nich mają zastosowanie do przedsiębiorców (osób fizycznych i prawnych):

1. postępowanie upadłościowe (*la procédure de faillite*), uregulowane w kodeksie spółek handlowych (*Code de Commerce*), ma na celu likwidację majątku przedsiębiorcy, który stał się niewypłacalny i utracił zdolność kredytową;
2. sądowe postępowanie reorganizacyjne umożliwia spółce znajdującej się w trudnej sytuacji finansowej przeprowadzenie reorganizacji w celu uniknięcia upadłości. Jego celem jest utrzymanie, pod kontrolą sądu, całości lub części aktywów lub działalności przedsiębiorstwa.

Sądowe postępowanie reorganizacyjne może służyć:

- objęciu spółki okresem ochronnym umożliwiającym zawarcie ugody;
- uzyskaniu zgody wierzycieli na plan reorganizacji;
- uzyskaniu zgody na przeniesienie całości lub części aktywów lub działalności na jedną lub więcej osób trzecich na mocy postanowienia sądu.

Z sądowego postępowania reorganizacyjnego mogą skorzystać:

- osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą;
- spółki cywilne;
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz
- rzemieślnicy.

Wyróżnia się ponadto szczególne postępowania dotyczące niewypłacalności notariuszy, instytucji kredytowych, zakładów ubezpieczeń i przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania (nie uwzględniono ich w niniejszym opracowaniu, ponieważ mają one zastosowanie wyłącznie do osób wykonujących szczególne zawody lub prowadzących działalność w określonym sektorze).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

1. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe sąd wszczyna na wniosek dłużnika, na wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika złożony przez co najmniej jednego wierzyciela bądź z urzędu.

Przedsiębiorcy składają wniosek o ogłoszenie upadłości w sekretariacie sądu okręgowego (*tribunal d'arrondissement*) właściwego w sprawach gospodarczych dla miejsca zamieszkania lub siedziby statutowej

przedsiębiorcy. Wniosek ten należy złożyć w terminie jednego miesiąca od dnia wystąpienia przesłanek ogłoszenia upadłości.

Jeżeli co najmniej jeden wierzyciel dłużnika postanowił złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości przedsiębiorcy, powinien zwrócić się do komornika sądowego (*huissier de justice*), który wzywa tego przedsiębiorcę do stawienia się przed sądem okręgowym właściwym w sprawach gospodarczych w terminie ośmiu dni (wezwanie w trybie pilnym – *assignation à date fixe*), aby sąd rozpoznał podstawy wniosku o ogłoszenie upadłości.

Sąd może wszcząć postępowanie upadłościowe również z urzędu, na podstawie dostępnych mu informacji. Wówczas sąd ma obowiązek – za pośrednictwem sekretariatu sądu – wezwać osobę, wobec której wszcząć postępowanie upadłościowe, na posiedzenie niejawne (*chambre du conseil*) w celu złożenia wyjaśnień.

Przed ogłoszeniem upadłości przedsiębiorcy sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych obowiązany jest ustalić, czy osoba lub spółka, której dotyczy postępowanie, spełnia następujące trzy wymogi:

- ma status przedsiębiorcy – jest osobą fizyczną, która w ramach swojej zwykłej działalności zawodowej (głównej albo dodatkowej) prowadzi działalność uznawaną przez przepisy prawa za działalność gospodarczą (np. działalność, o której mowa w art. 2 kodeksu spółek handlowych), albo osobą prawną mającą jedną z form prawnych, o których mowa w zmienionej ustawie z dnia 10 sierpnia 1915 r. o spółkach handlowych (*loi modifiée du 10 août 1915 concernant les sociétés commerciales*) (np. spółka akcyjna (*société anonyme*), spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*société à responsabilité limitée*), spółdzielnia (*société coopérative*) itp.) ;
- zaprzestała spłaty swoich zobowiązań – oznacza to, że nie spłaca wymagalnych zobowiązań bezspornych (np. nie płaci wynagrodzeń, składek na ubezpieczenie społeczne itp.), przy czym nie bierze się w tym względzie pod uwagę zobowiązań terminowych, warunkowych lub niezupełnych oraz
- utraciła zdolność kredytową – przedsiębiorca nie może już zaciągnąć kredytu w banku bądź zobowiązań u swoich dostawców lub wierzycieli.

Chociaż do stwierdzenia, że przedsiębiorca stał się niewypłacalny, wystarczy zasadniczo, że odmówił spłaty choćby jednego bezspornego i wymagalnego zobowiązania (bez względu na jego wysokość) lub nie był w stanie takiego zobowiązania uregulować, samo wystąpienie zwykłych, przejściowych problemów z płynnością finansową nie wskazuje jeszcze, że znajduje się on w stanie upadłości, o ile przedsiębiorca ten zdoła uzyskać finansowanie, które pozwoli mu kontynuować działalność i wykonywać swoje zobowiązania.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Sądowe postępowanie reorganizacyjne wszczyna się na wniosek dłużnika złożony do sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych. Postępowanie takie jest zatem dobrowolne. Jednakże reorganizację mającą na celu przeniesienie aktywów lub działalności można nakazać dłużnikowi decyzją sądu na wniosek prokuratora (*procureur de l'État*) na podstawie wezwania wierzyciela lub innej osoby zainteresowanej nabyciem całości lub części przedsiębiorstwa.

Warunki wszczęcia sądowego postępowania reorganizacyjnego:

- status przedsiębiorcy lub rzemieślnika: sądowe postępowanie reorganizacyjne jest dostępne dla przedsiębiorców, osób prowadzących działalność rzemieślniczą i spółek handlowych;
- zagrożenie, że spółka nie będzie w stanie kontynuować działalności lub trudna sytuacja finansowa: spółka musi znajdować się w trudnej sytuacji finansowej, która może skutkować zaprzestaniem spłaty zobowiązań. Trudna sytuacja finansowa musi być na tyle poważna, aby uzasadniać interwencję sądu, ale przedsiębiorstwo musi nadal mieć możliwość odzyskania rentowności;
- stan upadłości: znajdowanie się w stanie upadłości nie stanowi przeszkody dla wszczęcia lub kontynuowania sądowego postępowania reorganizacyjnego. Przedsiębiorstwo w stanie upadłości może rozważyć restrukturyzację, aby uniknąć całkowitej likwidacji;
- poprzednia procedura reorganizacji: jeżeli dłużnik uczestniczył już w sądowym postępowaniu reorganizacyjnym w ciągu ostatnich trzech lat, nowe postępowanie można wszcząć wyłącznie w celu przeniesienia całości lub części aktywów lub działalności spółki nakazem sądu.

3. Nadmierne zadłużenie

Nadmierne zadłużenie dotyczące osób fizycznych jest sytuacją, w której dłużnik posiadający miejsce

zamieszkania na terytorium Wielkiego Księstwa Luksemburga wyraźnie nie jest w stanie regulować wszystkich wymagalnych oraz krótkoterminowych zobowiązań niezwiązanych z działalnością gospodarczą, ani wywiązać się z solidarnego zobowiązania zabezpieczenia lub spłaty zadłużenia osoby fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą lub spółki, o ile *de facto* ani *de iure* nie zarządzał tą spółką.

Postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań obejmuje trzy następujące etapy:

- postępowanie ugodowe (*la phase du règlement conventionnel*), prowadzone przed Komisją Mediacyjną w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (*Commission de médiation en matière de surendettement*);
- sądowe postępowanie naprawcze (*la phase du redressement judiciaire*), prowadzone przez sąd pokoju (*juge de paix*) właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika;
- postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika (*la phase du rétablissement personnel*), tzw. „upadłość osobista” (*faillite civile*), prowadzone przez sąd pokoju właściwy dla miejsca zamieszkania nadmiernie zadłużonego dłużnika.

Należy mieć na uwadze, że postępowanie likwidacyjne dotyczące majątku osobistego dłużnika, które ma charakter subsydiarny względem pozostałych dwóch etapów postępowania wspólnej spłaty zobowiązań, można przeprowadzić jedynie wówczas, gdy nadmiernie zadłużony dłużnik znajduje się w sytuacji nieodwracalnej, tj. wówczas, gdy dłużnik nie jest w stanie wdrożyć:

- środków przewidzianych w planie spłaty zobowiązań przyjętym w postępowaniu ugodowym; lub
- środków zaproponowanych przez Komisję Mediacyjną w ramach planu spłaty zobowiązań przyjętego w postępowaniu ugodowym; oraz
- środków określonych w sądowym postępowaniu naprawczym.

Należy również zauważyć, że wnioski o wszczęcie postępowania układowego należy adresować do przewodniczącego Komisji Mediacyjnej.

[Formularz wniosku](#) o wszczęcie postępowania ugodowego można pobrać ze strony internetowej <http://www.justice.public.lu/fr/index.html> pod adresem:

<https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

Ponadto wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika zgłaszają swoje wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia (*Service d'information et de conseil en matière de surendettement*). [Formularz wniosku](#) można pobrać ze strony internetowej www.justice.public.lu pod adresem:

<https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszystkimi składnikami swojego majątku, nawet tymi, które mogą mu zostać zwrócone po ogłoszeniu przez sąd upadłości.

Utrata prawa zarządu dotyczy wszystkich rzeczy ruchomych i nieruchomości upadłego. Celem tego mechanizmu jest ochrona interesów ogółu wierzycieli.

Ogólnie rzecz biorąc, po przybyciu do pomieszczeń upadłego syndyk (*curateur*) sporządza spis inwentarza znajdujących się tam składników majątku. Sporządzając spis, syndyk powinien zadbać o podział składników majątku na te, które należą do upadłego i te, do których osoby trzecie mogą zgłaszać różne roszczenia.

Spieniężając aktywa (rzeczy ruchome i nieruchomości) dłużnika, syndyk ma zadbać o jak najlepsze uwzględnienie interesów ogółu wierzycieli. Sprzedaż tych składników przez syndyka wymaga uzyskania zezwolenia sądu. Rzeczy ruchome i nieruchomości upadłego podlegają sprzedaży na zasadach określonych w

kodeksie spółek handlowych. Zyski ze sprzedaży tych aktywów w ramach postępowania dotyczącego niewypłacalności należy złożyć na specjalnie do tego celu utworzonym rachunku bankowym.

2. Nadmierne zadłużenie

Sąd sporządza ocenę sytuacji finansowej i społecznej dłużnika w celu zweryfikowania wiarygodności oraz wyceny aktywów i pasywów.

Po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika i stwierdzeniu, czy są aktywa podlegające spieniężeniu sąd przystępuje do likwidacji majątku dłużnika.

Sąd pokoju orzeka w sprawie wszystkich spornych wierzytelności i nakazuje likwidację majątku osobistego dłużnika. Spieniężeniu nie podlegają jedynie przedmioty codziennego użytku oraz składniki majątku osobistego, które są dłużnikowi niezbędne do pracy zarobkowej. Majątek nadmiernie zadłużonego dłużnika likwiduje się w postępowaniu likwidacyjnym dotyczącym majątku osobistego dłużnika zgodnie z celem przewidzianym w przepisach prawa, którym jest naprawa sytuacji finansowej dłużnika poprzez umożliwienie godnego życia jemu oraz członkom jego gospodarstwa domowego.

W całym postępowaniu likwidacyjnym prawa dłużnika oraz czynności w imieniu dłużnika względem jego majątku wykonuje wyznaczony przez sąd syndyk (*liquidateur*).

W terminie sześciu miesięcy syndyk ma obowiązek sprzedać aktywa dłużnika w sposób polubowny lub przeprowadzić sprzedaż przymusową.

Skutki postępowania likwidacyjnego dotyczącego majątku osobistego dłużnika:

- jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym są wystarczające do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd zamyka postępowanie;
- jeżeli zyski z likwidacji majątku dłużnika w postępowaniu likwidacyjnym nie wystarczają do zaspokojenia roszczeń wierzycieli, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów;
- jeżeli dłużnik nie ma innych aktywów poza przedmiotami codziennego użytku i składnikami majątku osobistego, które są niezbędne do pracy zarobkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów;
- jeżeli aktywa stanowią wyłącznie rzeczy pozbawione wartości rynkowej lub ich sprzedaż pociągnęłaby za sobą nieproporcjonalnie wysokie koszty względem ich wartości rynkowej, sąd zamyka postępowanie z powodu niewystarczających aktywów.

Zamknięcie postępowania z powodu niewystarczających aktywów powoduje umorzenie wszystkich zobowiązań dłużnika niezwiązanych z jego działalnością gospodarczą.

Z umorzenia zobowiązań dłużnika niezwiązanych z działalnością gospodarczą wyłącza się jednak następujące rodzaje długów:

- długi spłacone przez współdłużnika lub przez poręczyciela zamiast dłużnika;
- długi, o których mowa w art. 46 ustawy, tj. bieżące świadczenia z tytułu zobowiązań alimentacyjnych oraz świadczenia odszkodowawcze przyznane ofiarom umyślnych przestępstw z użyciem przemocy w związku z doznany przez nie uszczerbkiem na zdrowiu.

Długi, o których mowa w art. 46 ustawy, mogą jednak zostać umorzone, jeżeli wierzyciel zgodził się na odroczenie ich spłaty, restrukturyzację lub ich umorzenie.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

1. Postępowanie upadłościowe

Po wydaniu przez sąd postanowienia o ogłoszeniu upadłości upadły automatycznie traci prawo zarządu wszelkimi swoimi aktywami, w tym nawet tymi, które mogą mu przyspaść.

Po wydaniu takiego postanowienia majątek dłużnika trafia pod zarząd syndyka.

Jeżeli upadły jest osobą prawną, w skład masy upadłości wchodzi wszystkie aktywa i pasywa spółki, z wyłączeniem praw udziałowych wspólników tej spółki.

Syndyków wybiera się spośród osób, które cechują się odpowiednim zmysłem oraz uczciwością i wiarygodnością w zarządzaniu.

W praktyce sędziowie sądów okręgowych właściwych w sprawach gospodarczych wybierają syndyków z wykazu adwokatów (*avocats*). Sąd może jednak wyznaczyć syndyka również spośród notariuszy lub biegłych rewidentów / audytorów, o ile wymaga tego interes upadłego.

Tak jak w przypadku wszystkich postępowań z udziałem przedsiębiorców sądem właściwym w sprawach upadłościowych jest sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych.

To zatem do obowiązków tego sądu należy wydanie postanowienia o ogłoszeniu upadłości, określenie daty zaprzestania regulowania zobowiązań, wyznaczenie poszczególnych uczestników postępowania (w tym sędziego-komisarza – *juge-commissaire* i syndyka – *curateur*), wyznaczenie terminu do zgłaszania wierzytelności oraz przygotowanie sprawozdania z weryfikacji wierzytelności, a także wydanie postanowienia o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Zarządzanie majątkiem dłużnika powierza się wyznaczonemu przez sąd syndykowi, który odpowiada za likwidację tego majątku i podział zysków z likwidacji między poszczególnych wierzycieli zgodnie z zasadami dotyczącymi wierzytelności uprzywilejowanych i wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo.

Sędzia-komisarz odpowiada za nadzór nad czynnościami podejmowanymi w związku z upadłością, zarządzaniem majątkiem i jego likwidacją. Na rozprawie sędzia-komisarz zgłasza wszelkie ewentualne spory oraz zarządza wdrożenie środków pilnych, niezbędnych do zabezpieczenia i zachowania składników masy upadłości. Sędzia-komisarz przewodniczy również zgromadzeniom wierzycieli upadłego.

Po ogłoszeniu upadłości przez sąd upadły przedsiębiorca traci prawo zarządu swoim majątkiem oraz nie może już regulować płatności lub zawierać umów ani podejmować innych czynności dotyczących tego majątku.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

W ramach reorganizacji sądowej, na wniosek dłużnika wyznacza się zarządcę sądowego (*mandataire de justice*), jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów reorganizacji. Obowiązki zarządcy sądowego mogą się różnić w zależności od konkretnych potrzeb dłużnika i decyzji sądu. Jego rola może ograniczać się do zwykłego wsparcia w zarządzie lub może obejmować przygotowanie i ułatwienie zawarcia układu. W przypadku reorganizacji mającej na celu przeniesienie aktywów lub działalności nakazem sądu zarządca sądowy odpowiada za organizację i przeprowadzenie przeniesienia w imieniu i na rzecz dłużnika. Ponieważ każda sytuacja ma indywidualny charakter, zakres obowiązków zarządcy sądowego jest dostosowany do okoliczności i potrzeb dłużnika.

W przypadku stwierdzenia poważnego i udowodnionego niewłaściwego postępowania dłużnika lub jednego z jego organów, na wniosek zainteresowanej strony trzeciej lub prokuratora sąd może wyznaczyć zarządcę tymczasowego. Jego zadaniem jest wówczas zastąpienie kadry zarządzającej spółki i zarządzanie nią przez cały okres ochronny.

Dłużnik czynnie uczestniczy we wszczęciu postępowania oraz opracowaniu i wdrożeniu planu reorganizacji, współpracując jednocześnie z wierzycielami i organami sądowymi w celu przywrócenia dobrej kondycji finansowej spółki.

3. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o zobowiązania dłużnika i skutki wszczęcia postępowania wspólnej spłaty dla jego majątku, należy mieć na uwadze, że dłużnik poddany jest obowiązkowi należytego postępowania.

W okresie należytego postępowania dłużnik obowiązany jest:

- współpracować z organami i podmiotami uczestniczącymi w postępowaniu poprzez wyrażenie zgody na dobrowolne podawanie wszelkich informacji o swoim majątku, swoich dochodach i długach oraz wszelkich zmianach swojej sytuacji;

- prowadzić, w miarę możliwości, działalność zarobkową w sposób odpowiadających swoim zdolnościom;
- nie pogarszać swojej niewypłacalności oraz sumiennie podejmować czynności służące zmniejszeniu swojego zadłużenia;
- nie faworyzować konkretnego wierzyciela, z wyjątkiem wierzycieli alimentacyjnych w zakresie zobowiązań bieżących, wynajmujących w zakresie zobowiązań bieżących z tytułu czynszu za lokal spełniający podstawowe potrzeby dłużnika, dostawców towarów i usług niezbędnych do prowadzenia godnego życia, a także wierzycieli w zakresie egzekucji bieżących zobowiązań odszkodowawczych wynikających z popełnienia umyślnego przestępstwa z użyciem przemocy, wywołującego uszczerbek na zdrowiu; – wywiązywać się z podjętych w postępowaniu zobowiązań.

W postępowaniu przewidziano dwa rodzaje organów w zależności od tego, czy jest to postępowanie ugodowe czy postępowanie sądowe.

Postępowanie ugodowe prowadzi Komisja Mediacyjna. Członków Komisji Mediacyjnej powołuje minister. Komisja, w skład której wchodzi m.in. przewodniczący i sekretarz, zbiera się co najmniej raz na kwartał. Kandydaci na członków Komisji Mediacyjnej mają obowiązek przedstawić stosowne dokumenty, w tym m.in. zaświadczenia z rejestru karnego. Powołani członkowie mają prawny obowiązek zawiadomić ministra o wszelkich toczących się przeciwko nim postępowaniach karnych lub o wydanych przeciwko nim wyrokach skazujących, co umożliwi mu wyznaczenie innych osób na ich miejsce. Członkowie Komisji Mediacyjnej otrzymują diety w wysokości 10 euro za jedno posiedzenie, zaś przewodniczący – w wysokości 20 euro za jedno posiedzenie.

Komisja Mediacyjna rozstrzyga w szczególności w zakresie wniosków o wszczęcie postępowania oraz o dopuszczalności zgłoszonych wierzytelności. Ponadto Komisja zatwierdza lub zmienia projekty zawartych ugód, które są jej przedkładane po zakończeniu czynności wyjaśniających przez Biuro Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia.

Jeżeli w terminie sześciu miesięcy od dnia uwzględnienia przez Komisję wniosku o wszczęcie postępowania zainteresowane strony nie przyjmą zaproponowanej ugody, Komisja sporządza protokół, w którym informuje o niepowodzeniu postępowania ugodowego. W terminie dwóch miesięcy od dnia opublikowania tego protokołu w rejestrze dłużnik może wnieść do sądu okręgowego właściwego dla jego miejsca zamieszkania o wszczęcie sądowego postępowania naprawczego. Jeżeli we wskazanym terminie dłużnik nie złoży takiego wniosku, ponowny wniosek o wszczęcie postępowania wspólnej spłaty zobowiązań będzie mógł złożyć dopiero po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia protokołu w rejestrze.

W razie wszczęcia sądowego postępowania naprawczego strony zostaną wezwane do stawienia przed sądem pokoju, który może zażądać od nich przedstawienia wszelkich dokumentów lub informacji umożliwiających ustalenie majątku dłużnika (jego aktywów i pasywów).

Na podstawie otrzymanych informacji sąd sporządza plan naprawczy, który obejmuje środki umożliwiające dłużnikowi uregulowanie zobowiązań.

Sporządzony przez sąd plan naprawczy obowiązuje przez maksymalnie siedem lat i może zostać uchylony jedynie w nielicznych przypadkach (w szczególności gdy dłużnik nie przestrzega nałożonych na niego przez plan naprawczy zobowiązań).

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

1. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

W ramach reorganizacji można zastrzec, że po zatwierdzeniu planu reorganizacji wierzytelności objęte zawieszeniem (*créances sursitaires*) nie będą potrącane z ewentualnych długów wierzycieli wobec spółki.

Są jednak wyjątki od tej zasady. Nie ma ona zastosowania do wierzytelności powiązanych (wierzytelności, które są ze sobą powiązane, na przykład w ramach tej samej umowy lub transakcji) ani do wierzytelności, które na mocy umowy zawartej przed wszczęciem postępowania reorganizacyjnego mogły już zostać potrącone.

2. Postępowanie upadłościowe

Jeżeli chodzi o upadłość, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, jeżeli sąd ogłosił upadłość dłużnika, nie można już dokonać potrącenia ustawowego, sądowego ani umownego, nawet pomiędzy istniejącymi już wierzytelnościami, jeżeli do tej chwili nie spełniały jednego z trzech kryteriów, tj. bezsporności, wymagalności i jednorodności. Chociaż ogłoszenie upadłości może uniemożliwić dokonanie potrącenia ustawowego, nie należy stąd twierdzić, że taka sytuacja wystąpi w sposób bezwzględny lub z mocą wsteczną. Ogłoszenie upadłości nie wpływa na możliwość potrącenia ustawowego, jeżeli stosowne przesłanki zostały spełnione przed wszczęciem przez sąd postępowania upadłościowego. Sąd Apelacyjny (*Cour d'appel*) orzekł, że „znajdowanie się w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania nie stoi na przeszkodzie w dokonywaniu takich potrąceń. Dokonanie potrącenia ustawowego jest możliwe mimo zaprzestania płatności. Potrącenia nie dokonuje dłużnik – następuje ono bez jego wiedzy; art. 445 kodeksu spółek handlowych nie odnosi się do tej kwestii”.

Jeżeli chodzi o potrącenie sądowe, sąd nie może go ustanowić po wszczęciu postępowania zbiorowego. Można go jednak dokonać w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, o ile postanowienie ustanawiające je uprawomocniło się (nie można już go zaskarżyć). Wówczas potrącenie staje się skuteczne dopiero w dniu wydania tego postanowienia.

Jeżeli chodzi o potrącenie umowne, jest ono oczywiście niedopuszczalne po wszczęciu postępowania zbiorowego. Nie można go dokonać również w okresie pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wszczęciem postępowania, ponieważ zgodnie z art. 445 kodeksu spółek handlowych taki sposób świadczenia jest wadliwy i w konsekwencji powoduje nieważność czynności z mocy prawa [1].

Należy jednak mieć na uwadze, że w ustawie z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych (*loi du 5 août 2005 sur les garanties financières*) przewidziano szczególne odstępstwa od opisanych powyżej zasad dotyczące np. umów potrącenia, które strony mogą zawrzeć w dniu wszczęcia postępowania dotyczącego niewypłacalności (lub nawet w późniejszym terminie – zob. art. 18 i nast. ustawy z dnia 5 sierpnia 2005 r. o zabezpieczeniach finansowych).

[1] „La compensation comme garantie d’une créance sur un débiteur en faillite”, Pierre HURT, J.T., 2010, s. 30.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

1. Postępowanie upadłościowe

Jednym z głównych problemów, z którymi borykają się syndycy po wszczęciu przez sąd postępowania upadłościowego, są obowiązujące umowy, które zostały zawarte przed ogłoszeniem upadłości. Przyjmuje się, że te obowiązujące umowy pozostają w mocy do czasu ich rozwiązania przez syndyka, z wyjątkiem umów o pracę, które w dniu ogłoszenia upadłości wygasają automatycznie [art. 125-1 kodeksu pracy (*Code du travail*)].

Rozważając możliwość tymczasowego dalszego obowiązywania takich umów, syndyk bierze pod uwagę interesy różnych stron. Jeżeli umowa zawiera postanowienia, zgodnie z którymi wygasa ona w razie ogłoszenia upadłości jednej ze stron, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy zamierza zakwestionować zastosowanie tych postanowień (mając na uwadze, że ważność tych postanowień jest kwestią sporną; np. w Belgii w odniesieniu do umów najmu komercyjnego takie postanowienia uważa się za nieważne).

W każdym razie decyzja o utrzymaniu w mocy lub rozwiązaniu tych umów należy wyłącznie do syndyka. Jeżeli druga strona umowy zakwestionuje decyzję syndyka, powołując się na automatyczne wygaśnięcie umowy wskutek ogłoszenia upadłości kontrahenta, syndyk prawdopodobnie będzie zmuszony wziąć udział w postępowaniu sądowym, którego wynik jest niepewny, a które wiąże się z kolejnymi kosztami obciążającymi masę upadłości [1].

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Po wszczęciu sądowego postępowania reorganizacyjnego skutki dla bieżących umów są regulowane w taki sposób, aby umożliwić spółce kontynuowanie działalności, po to by mogła ona skutecznie przeprowadzić reorganizację w trakcie postępowania.

Zasada kontynuacji działalności: Co do zasady wszczęcie sądowego postępowania reorganizacyjnego nie skutkuje automatycznym rozwiązaniem obowiązujących umów. Pozostają one w mocy, a dłużnik może jednostronnie zdecydować o ich wykonywaniu, jeżeli jest to niezbędne do kontynuacji działalności spółki w trakcie reorganizacji.

Postanowienia o karach umownych: W okresie ochronnym i w trakcie wdrażania planu reorganizacji zawiesza się stosowanie postanowień o karach umownych, które mają na celu pokrycie ryczałtowo wszelkich potencjalnych szkód poniesionych w wyniku niewywiązania się z głównego zobowiązania. Wierzyciel może jednak uwzględnić w swojej wierzytelności objętej zawieszeniem rzeczywistą szkodę poniesioną w wyniku niewykonania głównego zobowiązania.

Ochrona pracowników: Umowy o pracę nie wygasają automatycznie z chwilą wszczęcia postępowania reorganizacyjnego. Plan reorganizacji może jednak przewidywać konieczność zwolnień z przyczyn ekonomicznych lub wprowadzenie zmian warunków pracy. Środki te wymagają zatwierdzenia przez sąd i muszą być zgodne z prawami pracowników.

[1] Źródła: „Les procédures collectives au Luxembourg”, Yvette HAMILIUS i Brice HELLINCKX (autorzy rozdziału 3), Editions Larcier, 2014, s. 86.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

1. Postępowanie upadłościowe

W toku postępowania upadłościowego zawiesza się środki egzekucyjne wobec przedsiębiorców i ich majątku. W Wielkim Księstwie Luksemburga nie ma jednak przepisów prawa zakazujących wierzycielom podejmowania czynności zmierzających do zachowania integralności majątku ich dłużnika.

We wszystkich tych postępowaniach dłużnik nie może swobodnie rozporządzać swoim majątkiem. „Od chwili wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości do chwili zamknięcia postępowania nie można skutecznie dokonać żadnej czynności prawnej wobec samego upadłego względem majątku, który wchodzi w skład masy upadłości” (Lux. 12 stycznia 1935 r., Pas. 14, s. 27) „Wierzyciele nieuprzywilejowani oraz wierzyciele, którym przysługuje ogólna wierzytelność uprzywilejowana, nie mogą w okresie upadłości pozwać upadłego ani nawet syndyka w celu uzyskania nakazu, lecz mają jedynie możliwość zgłoszenia wierzytelności lub wytoczenia powództwa o uznanie ich wierzytelności” (Cass., 13 listopada 1997 r., Pas. 30, s. 265).

W niektórych przypadkach można jednak nadal podejmować pewne czynności w zakresie rozporządzania majątkiem – za zgodą osoby wyznaczonej przez sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych (dotyczy to moratorium w spłacie zadłużenia lub zarządu komisarycznego).

Ponadto na mocy orzeczenia o ogłoszeniu upadłości długi, które nie były należne, stają się wymagalne, a odsetki od nich przestają być naliczane.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Tymczasowy zakaz zbywania ruchomości lub nieruchomości: W okresie ochronnym nie można podejmować ani wszczynać indywidualnych działań służących dochodzeniu wierzytelności objętych zawieszeniem z ruchomości lub nieruchomości dłużnika.

3. Nadmierne zadłużenie

Jeżeli chodzi o postępowanie wspólnej spłaty zobowiązań, uwzględnienie przez Komisję Mediacyjną wniosku dłużnika powoduje automatyczne zawieszenie wszelkich czynności egzekucyjnych prowadzonych przeciwko majątkowi dłużnika, z wyjątkiem czynności dotyczących zobowiązań alimentacyjnych. Ponadto przestają być naliczane odsetki, a długi, które nie były należne, stają się wymagalne.

Jeżeli postępowanie ugodowe zakończy się niepowodzeniem, sąd pokoju prowadzący postępowanie może

zawiesić wszelkie czynności egzekucyjne na tych samych warunkach co wskazane powyżej.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Jeżeli chodzi o postępowania sądowe będące w toku w chwili wszczęcia przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności, syndyk może je kontynuować. Aby zapewnić ważność takich postępowań, powodowie powinni jednak włączyć do nich syndyka, jako jedyne uprawnionego do skutecznej reprezentacji upadłego dłużnika.

Jeżeli sąd uzna roszczenia wobec dłużnika, wierzyciele, którzy wnieśli przeciw niemu powództwa przed ogłoszeniem upadłości, uzyskują zabezpieczenie (*titre*), które będą mogli wykorzystać w postępowaniu likwidacyjnym majątku dłużnika. Egzekucja przymusowa tego tytułu nie jest jednak możliwa, ponieważ wskutek ogłoszenia upadłości dłużnik traci prawo zarządu swoim majątkiem.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Z chwilą wpłynięcia wniosku o wszczęcie sądowego postępowania reorganizacyjnego dłużnik może skorzystać z przewidzianych w prawie środków zabezpieczających, dzięki którym zyskuje czas niezbędny do przeprowadzenia skutecznej reorganizacji. Celem tych środków jest umożliwienie dłużnikowi kontynuowania działalności gospodarczej bez natychmiastowej presji związanej z postępowaniem upadłościowym lub zajęciem majątku. Środki te obejmują:

Zakaz ogłoszenia upadłości: Dopóki sąd nie rozpatrzy wniosku o wszczęcie postępowania reorganizacyjnego, nawet jeśli złożono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie egzekucyjne, nie można ogłosić upadłości dłużnika. W przypadku spółek oznacza to również, że nie mogą zostać rozwiązane na drodze sądowej ani poddane administracyjnemu rozwiązaniu bez przeprowadzenia likwidacji

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego: Nie można dokonać zbycia ruchomości ani nieruchomości należących do dłużnika w ramach egzekucji. Oznacza to, że wierzyciele nie mogą zająć ani sprzedać majątku dłużnika w okresie rozpatrywania przez sąd wniosku o wszczęcie sądowego postępowania reorganizacyjnego.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

1. Postępowanie upadłościowe

Wierzycieli powiadamia się o upadłości ich dłużnika, publikując zawiadomienie o upadłości w co najmniej jednej gazecie wydawanej w Luksemburgu. Następnie wierzyciele powinni zgłosić wierzytelności wraz z zabezpieczeniami (*titres*) w sekretariacie sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych w terminie określonym w orzeczeniu o ogłoszeniu upadłości. Urzędnik sądowy rejestruje wierzytelności i zabezpieczenia i wydaje potwierdzenie ich przyjęcia.

Zgłoszenia wierzytelności powinny być podpisane. Należy w nich podać nazwiska, imiona, wykonywane zawody i adresy wierzycieli oraz kwoty wierzytelności, ich podstawy oraz wszelkie gwarancje lub zabezpieczenia związane z wierzytelnością. Następnie poszczególne wierzytelności są weryfikowane w obecności syndyka, upadłego dłużnika i sędziego-komisarza.

W razie sporów w ramach tej procedury sąd może wezwać wierzycieli do stawienia w celu wyjaśnienia szczegółów dotyczących przysługujących im wierzytelności oraz ich podstaw lub dokładnej kwoty podczas przesłuchania (*examen contradictoire*).

Jeżeli syndyk ustalił, że są aktywa w majątku dłużnika, które można podzielić między wierzycieli, wzywa ich do stawienia się na posiedzeniu, podczas którego przedstawia sprawozdanie rachunkowe, zaś wierzyciele mają możliwość wyrażenia opinii na temat planu podziału.

Jeżeli aktywa są niewystarczające, sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania upadłościowego.

Jeżeli syndyk nie wywiązał się ze swoich obowiązków w sposób zadowalający wierzycieli, mogą oni wnieść zażalenie do sędziego-komisarza, który w razie potrzeby może powołać innego syndyka.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Warunkiem skutecznej reorganizacji jest udział wierzycieli w sądowym postępowaniu reorganizacyjnym w ramach porozumienia zbiorowego. Główne zadania wierzycieli w tym zakresie obejmują:

- **Udział w negocjacjach:** wierzyciele uczestniczą w negocjacjach dotyczących ustalania warunków planu reorganizacji lub restrukturyzacji. W planie mogą znaleźć się propozycje dotyczące redukcji zadłużenia (częściowego umorzenia), zmiany harmonogramu spłat lub zamiany długu na kapitał własny.
- **Głosowanie nad planem reorganizacji:** Wierzyciele mają prawo głosować nad planem reorganizacji zaproponowanym przez dłużnika. Do zatwierdzenia planu zazwyczaj wymagana jest zgoda większości wierzycieli, często w podziale na kategorie wierzytelności (wierzyciele zabezpieczeni, wierzyciele niezabezpieczeni itp.). Szczegóły głosowania i wymagane większości głosów mogą się różnić w zależności od rodzaju postępowania.
- **Nadzór nad realizacją planu:** Po zatwierdzeniu i przyjęciu planu przez sąd wierzyciele mają prawo do kontroli jego realizacji. Sąd może wyznaczyć komisarza ds. nadzoru w okresie ochronnym (*commissaire au sursis*), który jest odpowiedzialny za nadzorowanie prawidłowej realizacji planu i składanie sprawozdań wierzycielom oraz sądowi. Jeżeli dłużnik nie przestrzega planu, wierzyciele mogą zwrócić się do sądu o podjęcie odpowiednich czynności.
- **Podjęcie działań w przypadku problemów:** Jeśli podczas realizacji planu wystąpią problemy, wierzyciele mogą interweniować, żądając wprowadzenia zmian do planu lub, w poważnych przypadkach, przekształcenia postępowania reorganizacyjnego w postępowanie likwidacyjne.
- **Środki prawne i prawo do zaskarżenia:** Wierzyciele mogą zaskarżać decyzje, które są dla nich niekorzystne, takie jak zatwierdzenie spornych roszczeń lub zatwierdzenie planu reorganizacji. Aby skorzystać z prawa do zaskarżenia, wierzyciele muszą przestrzegać terminów i form określonych w przepisach prawa.

Celem powyższych elementów jest, z jednej strony, zapewnienie wierzycielom wpływu na przebieg postępowania reorganizacyjnego na podstawie porozumienia zbiorowego oraz ochrona ich praw, a z drugiej strony – umożliwienie przetrwania spółce znajdującej się w trudnej sytuacji.

3. Nadmierne zadłużenie

W postępowaniu ugodowym w pierwszej kolejności wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia. Następnie wierzyciele mogą czynnie uczestniczyć w procesie przyjęcia ugody przez to biuro.

W dalszej kolejności Komisja Medacyjna w sprawach Nadmiernego Zadłużenia zwołuje zgromadzenie wierzycieli i przedstawia propozycje zawarte w ugodzie. Aby ugodę można było uznać za przyjętą, za jej przyjęciem powinno opowiedzieć się co najmniej 60 % wierzycieli, których wierzytelności stanowią 60 % wszystkich wierzytelności. Brak stanowiska wierzycieli oznacza udzielenie zgody.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Syndycy w postępowaniu upadłościowym reprezentują zarówno upadłego, jak i ogół wierzycieli. W ramach tych podwójnych kompetencji nie tylko odpowiadają oni za zarządzanie majątkiem upadłego, ale mają również prawo nadzoru – jako powodowie lub pozwani – nad wszelkimi czynnościami podejmowanymi w celu zachowania majątku, który ma służyć jako zabezpieczenie interesów wierzycieli, a także do odzyskania lub pomnożenia tego majątku we wspólnym interesie wierzycieli (Sąd Apelacyjny, 2 lipca 1880 r., Pas. 2, s. 49).

Syndyk może podejmować wszelkie czynności względem wspólnego zabezpieczenia wierzycieli, którym jest majątek upadłego, tj. czynności służące odzyskaniu, ochronie lub likwidacji tego majątku (Sąd Apelacyjny, 25 lutego 2015 r., Pas. 37, s. 483).

Jeżeli chodzi o umowy, które obowiązywały po wydaniu przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości, syndyk ma obowiązek zdecydować, czy umowy te należy rozwiązać, czy też – jeżeli mogą przynieść zysk – lepszym rozwiązaniem byłoby ich utrzymanie w mocy w celu późniejszej spłaty zobowiązań upadłego.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Wszyscy wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności niezależnie od ich rodzaju oraz bez względu na to, czy są one wierzytelnościami uprzywilejowanymi. Wyjątkiem w tym postępowaniu są jednak wierzytelności masy upadłości, tj. wierzytelności, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego oraz w związku z prowadzeniem tego postępowania (np. koszty wynagrodzenia syndyka, czynsz należny po ogłoszeniu upadłości itp.).

Jeżeli chodzi o wierzytelności masy upadłości powstałe po wszczęciu przez sąd postępowania dotyczącego niewypłacalności i które wynikają z zarządu tą masą lub kontynuowania niektórych działań przedsiębiorstwa w upadłości, są one zaspokajane przed podziałem pozostałych aktywów pomiędzy wierzycieli masy. Wierzytelności masy upadłości mają zatem we wszystkich przypadkach pierwszeństwo przed wierzytelnościami pozostałymi.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

W sądowym postępowaniu reorganizacyjnym roszczenia dochodzone wobec dłużnika dotyczą wierzytelności powstałych przed wszczęciem postępowania. Dłużnik musi dołączyć do wniosku pełną listę wierzycieli, zarówno uznanych, jak i zgłaszających swoje roszczenia, oraz podać ich nazwy lub imiona i nazwiska.

Wierzytelności powstałe po wszczęciu postępowania reorganizacyjnego, tj. w jego trakcie, co do zasady podlegają szczególnemu traktowaniu. Wierzytelności związane z usługami świadczonymi na rzecz dłużnika w trakcie sądowego postępowania reorganizacyjnego, niezależnie od tego, czy wynikają one z nowych zobowiązań podjętych przez dłużnika, czy z umów zawartych przed wszczęciem postępowania, uznaje się za „zobowiązania wchodzące w skład masy upadłości” w przypadku upadłości, likwidacji lub przeniesienia aktywów lub działalności spółki nakazem sądu. Aby wierzytelności te były traktowane jako zobowiązania wchodzące w skład masy upadłości w późniejszym postępowaniu zbiorowym, musi istnieć ścisły związek między zakończeniem sądowego postępowania reorganizacyjnego a wszczęciem postępowania zbiorowego (np. upadłościowego). Uznaje się, że związek ten istnieje, jeżeli postępowanie zbiorowe zostało wszczęte w ciągu 12 miesięcy od zakończenia sądowego postępowania reorganizacyjnego.

Podział odszkodowania: Odszkodowanie dochodzone przez wierzyciela w wyniku rozwiązania umowy lub jej niewykonania podlega proporcjonalnemu podziałowi stosownie do jego związku z okresem przed lub po wszczęciu sądowego postępowania reorganizacyjnego. Oznacza to, że w przypadku rozwiązania umowy w trakcie postępowania reorganizacyjnego część odszkodowania dotycząca okresu po wszczęciu reorganizacji będzie traktowana inaczej niż część dotycząca okresu ją poprzedzającego.

Pierwszeństwo spłaty z aktywów zabezpieczonych prawami rzeczowymi: Wierzytelności wynikające ze korzyści, które przyczyniły się do utrzymania zabezpieczenia lub własności (jak aktywa, do których wierzyciel ma prawo rzeczowe), podlegają spłacie w pierwszej kolejności. Oznacza to, że wpływy ze sprzedaży tych aktywów zostaną wykorzystane w pierwszej kolejności do zaspokojenia tych konkretnych wierzytelności.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym orzeczenie o ogłoszeniu upadłości publikuje się na różne sposoby (w prasie, wpis w rejestrze prowadzonym w sądzie gospodarczym), tak aby wierzyciele upadłego dłużnika mogli dowiedzieć się o sytuacji dłużnika oraz się ujawnić (art. 472 kodeksu spółek handlowych).

Następnie wierzyciele powinni zgłosić swoje wierzytelności w sekretariacie sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych oraz przedłożyć dokumenty na ich potwierdzenie (art. 496 kodeksu spółek handlowych).

Formularz, za pomocą którego wierzyciele mogą zgłosić swoje wierzytelności, jest dostępny pod adresem: <https://justice.public.lu/fr/creances/declaration-creance.html>.

Syndyk odpowiedzialny za likwidację masy weryfikuje wierzytelności i może je kwestionować (art. 500 kodeksu spółek handlowych).

Każda zakwestionowana zgłoszona wierzytelność podlega rozpatrzeniu przez sąd.

Jeżeli jednak, ze względu na swój charakter, spory podlegają jurysdykcji sądu innego niż sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych, przekazuje się je do sądu właściwego w celu rozstrzygnięcia sprawy co do istoty. Do tego czasu sąd okręgowy właściwy w sprawach gospodarczych pozostaje również sądem właściwym, zgodnie z art. 504, do ustalenia kwoty, do wysokości której wierzyciel będący stroną sporu może uczestniczyć w rozprawie.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Dłużnik musi dołączyć do wniosku pełną listę wierzycieli, którzy nie zostali zaspokojeni, niezależnie od tego, czy zostali uznani, czy też dopiero zgłaszają swoje roszczenie, podając ich nazwy lub imię i nazwisko, adres i kwotę wierzytelności. W sposób szczególny należy wskazać przy tym wierzycieli nadzwyczajnych oraz wszelkie aktywa obciążone zastawem lub hipoteką lub będące własnością wierzyciela.

Obowiązek ujawnienia: Dłużnik musi poinformować każdego wierzyciela z osobna o orzeczeniu w ciągu 14 dni od jego wydania. Dzięki temu wszyscy wierzyciele są świadomi sytuacji i mogą podjąć odpowiednie działania.

Wgląd do listy wierzycieli: Wierzyciele mają prawo wglądu w listę wierzycieli złożoną w sekretariacie sądu, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Lista ta zawiera szczegółowe informacje dotyczące wszystkich roszczeń wobec spółki, co pozwala wierzycielom zweryfikować swoją pozycję.

Prawo do zakwestionowania roszczenia: Każdy wierzyciel lub domniemany wierzyciel może zakwestionować kwotę lub klasyfikację swojego roszczenia określoną przez dłużnika. Powyższe dotyczy również kwestionowania klasy (zwykłej lub nadzwyczajnej), do której dłużnik przypisał wierzyciela.

Procedura rozstrzygania sporów: Jeżeli wierzyciel i dłużnik nie osiągną porozumienia, spór może zostać skierowany do rozstrzygnięcia przez sąd, który wszczął sądowe postępowanie reorganizacyjne.

Modyfikacje wierzytelności: Na wspólny wniosek wierzyciela i dłużnika sąd może zmienić kwotę lub klasyfikację wierzytelności pierwotnie ustalonej przez dłużnika. O tej decyzji wierzyciela informuje sekretariat sądu.

Termin do wniesienia sprzeciwu: Jeżeli wierzyciel nie zgłosi sprzeciwu przed sądem na miesiąc przed rozprawą, uznaje się, że akceptuje kwotę zaproponowaną przez dłużnika i może głosować tylko do wysokości tej kwoty.

Spór dotyczący listy wierzycieli: Każda zainteresowana strona może zakwestionować wszelkie wierzytelności objęte zawieszeniem, które zostały wpisane do oficjalnej listy wierzytelności. W takim przypadku wytacza się powództwo przeciwko dłużnikowi oraz wierzycielowi, którego wierzytelność została zakwestionowana. Po otrzymaniu sprawozdania od wyznaczonego sędziego sąd wysłuchuje zainteresowanych stron i rozstrzyga spór.

Właściwość sądu: Jeżeli sąd prowadzący postępowanie reorganizacyjne nie jest właściwy do rozstrzygnięcia sporu, może on tymczasowo ustalić kwotę i status roszczenia w ramach sądowego postępowania reorganizacyjnego do czasu wydania przez właściwy sąd orzeczenia co do istoty sprawy. Jeżeli rozstrzygnięcie sporu nie może nastąpić w krótkim terminie, sąd może również ustalić tymczasowo kwotę i status wierzytelności. Wyrok tymczasowo ustalający kwotę i status roszczenia nie podlega zaskarżeniu, co oznacza, że nie można go podważyć.

Zmiana decyzji sądu w razie konieczności: Na wniosek dłużnika lub wierzyciela oraz na podstawie nowych informacji sąd może w dowolnym momencie i w przypadku absolutnej konieczności zmienić swoje rozstrzygnięcie dotyczące kwoty i statusu wierzytelności objętej zawieszeniem.

Aktualizacja listy wierzycieli: W razie potrzeby dłużnik musi poprawić lub uzupełnić listę wierzycieli i złożyć ją w sekretariacie sądu przed wyznaczoną datą rozprawy. Następnie sekretarz sądu ma obowiązek powiadomić o takich zmianach zainteresowanych wierzycieli.

3. Postępowanie oddłużeniowe

W terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia zawiadomienia dotyczącego wspólnej spłaty zobowiązań wierzyciele nadmiernie zadłużonego dłużnika obowiązani są zgłosić przysługujące im wierzytelności do Biura Informacji i Porad w sprawach Nadmiernego Zadłużenia.

Zgłoszenie wierzytelności wymaga spełnienia kryteriów określonych w art. 6 i 7 rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 17 stycznia 2014 r. wykonującego ustawę z dnia 8 stycznia 2013 r. o nadmiernym zadłużeniu (*règlement grand-ducal du 17 janvier 2014 portant exécution de la loi du 8 janvier 2013 concernant le surendettement*).

Formularz wniosku można pobrać ze strony www.justice.public.lu pod adresem: <https://justice.public.lu/fr/creances/surendettement.html>.

Dopuszczalność zgłaszanych wierzytelności bada Komisja Mediacyjna.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Zgodnie z podstawową zasadą prawa upadłościowego każdy wierzyciel otrzymuje taki sam udział, proporcjonalnie do kwoty przysługującej mu wierzytelności.

Niektórych wierzycieli zabezpieczonych lub wierzycieli uprzywilejowanych, zaspokaja się w pierwszej kolejności.

Wierzycieli zabezpieczonych zaspokaja się w kolejności określonej w ustawie, zgodnej z porządkiem publicznym (właściciele wynajmujący nieruchomości, wierzyciele hipoteczni, wierzyciele zabezpieczeni zastawem na przedsiębiorstwie, a w szczególności Skarb Państwa w najszerszym rozumieniu tego pojęcia).

Co do zasady syndyk stosuje przepisy art. 2096–2098 oraz art. 2101 i art. 2102 kodeksu cywilnego (*Code civil*).

Syndyk ma obowiązek zweryfikować każdą wierzytelność, stosując przepisy prawa i orzecznictwo.

Aktywa netto przysługujące wierzycielom nieuprzywilejowanym należy podzielić w sposób proporcjonalny zgodnie z art. 561 akapit pierwszy kodeksu spółek handlowych.

Po zapoznaniu się z wysokością opłat określonych przez sąd oraz kwoty pozostałej do podziału między wierzycieli nieuprzywilejowanych i ustaleniu przez sąd kolejności wierzycieli zabezpieczonych syndyk sporządza plan podziału aktywów, który w pierwszej kolejności przedkłada sędziemu-komisarzowi. Zgodnie z art. 533 kodeksu spółek handlowych syndyk przesyła przesyłką poleconą wszystkim wierzycielom wezwanie na posiedzenie w celu przedstawienia im sprawozdania finansowego, dołączając do tego wezwania kopię planu podziału aktywów.

Wezwanie na posiedzenie doręcza upadłemu komornik sądowy (*huissier*) lub ogłasza się je w jednej z luksemburskich gazet.

Jeżeli żaden z wierzycieli nie zakwestionuje sprawozdania finansowego syndyka, syndyk sporządza protokół z posiedzenia na podstawie planu podziału aktywów i przedkłada go do podpisu sędziemu-komisarzowi oraz sekretarzowi (*greffier*).

Po przedstawieniu sprawozdania finansowego syndyk spłaca wierzycieli.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

1. Postępowanie upadłościowe

W postępowaniu upadłościowym po dokonaniu spłat syndyk może złożyć wniosek o zamknięcie postępowania

upadłościowego, będący dla sądu podstawą do jego zakończenia.

Zgodnie z art. 586 kodeksu spółek handlowych upadły, który w pełni wywiązał się ze wszystkich wymagalnych zobowiązań, głównych, jak i odsetek i kosztów, może uzyskać rehabilitację, wnosząc o to do Sądu Najwyższego (Cour supérieure de justice).

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Sądowe postępowanie reorganizacyjne na podstawie porozumienia zbiorowego może zostać zamknięte po ziszczeniu się pewnych warunków, które zazwyczaj zależą od powodzenia lub niepowodzenia reorganizacji. Główne warunki są następujące:

Wdrożenie wszystkich założeń planu reorganizacji: Postępowanie może zostać zamknięte po wdrożeniu wszystkich założeń planu reorganizacji sądowej. Oznacza to, że środki przewidziane w celu restrukturyzacji spółki i zaspokojenia wierzycieli zostały wdrożone zgodnie z planem zatwierdzonym przez sąd i zaakceptowanym przez wierzycieli.

Niewykonanie planu lub niewypełnienie określonych w nim zobowiązań: W przypadku niemożliwości wdrożenia planu reorganizacji lub niewykonania przez spółkę określonych w nim zobowiązań sądowe postępowanie reorganizacyjne może zostać zamknięte. Jeżeli sytuacja finansowa spółki nie pozwala jej na kontynuowanie działalności, postępowanie reorganizacyjne może zostać przekształcone w postępowanie likwidacyjne.

Wycofanie przez dłużnika wniosku o wszczęcie postępowania reorganizacyjnego lub wniesienie o jego zamknięcie: Dłużnik może wystąpić o zamknięcie postępowania reorganizacyjnego, jeżeli uzna, że kontynuowanie postępowania nie jest konieczne lub że udało mu się naprawić swoją sytuację finansową bez konieczności kontynuowania postępowania.

Splata wszystkich wierzytelności: Zamknięcie postępowania jest również możliwe, jeżeli dłużnik jest w stanie zaspokoić wszystkich wierzycieli uczestniczących w postępowaniu, w tym spłacić wierzytelności powstałe zarówno przed, jak i po wszczęciu postępowania reorganizacyjnego.

Brak perspektyw na reorganizację: Jeżeli po analizie okaże się, że spółka nie może zostać zreorganizowana, sąd może podjąć decyzję o zamknięciu postępowania w celu wszczęcia postępowania likwidacyjnego.

Skutki zamknięcia sądowego postępowania restrukturyzacyjnego

Zamknięcie postępowania ma szereg skutków prawnych i ekonomicznych zarówno dla dłużnika, jak i wierzycieli:

Zniesienie środków zawieszających: Wraz z zamknięciem postępowania wygasają środki ochronne przysługujące dłużnikowi, takie jak zawieszenie indywidualnych działań egzekucyjnych i zakaz zajęcia mienia. Wierzyciele odzyskują wówczas prawo do indywidualnego dochodzenia swoich roszczeń od dłużnika, z zastrzeżeniem wszelkich umów lub moratoriów wprowadzonych w ramach planu reorganizacji.

Przywrócenie kontroli: Jeżeli zarządzanie spółką powierzono zarządcy tymczasowemu, to zakończenie postępowania oznacza przywrócenie kontroli dłużnikowi.

Ustanie skutków planu reorganizacji: Jeżeli plan reorganizacji został w pełni zrealizowany, zamknięcie postępowania potwierdza, że zobowiązania podjęte w ramach planu reorganizacji zostały wypełnione, a wierzyciele objęci planem nie mogą już domagać się żadnych dodatkowych płatności z tytułu wierzytelności uwzględnionych w postępowaniu.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

1. Postępowanie upadłościowe

Jeżeli po zamknięciu postępowania dotyczącego niewypłacalności pozostały aktywa, wierzyciele otrzymują pełne kwoty lub proporcjonalną część kwoty przysługującej im wierzytelności zgodnie z warunkami podziału, które sąd przyjął w orzeczeniu zamykającym postępowanie.

Wierzyciele mogą również wytoczyć powództwo na podstawie art. 1382 i 1383 kodeksu cywilnego, powołując się na odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych osób sprawujących funkcje kierownicze w podmiocie upadłym, lub powództwo na podstawie art. 441-9 i 710-16 ustawy o spółkach handlowych (odpowiedzialność dyrektorów i członków zarządu w zakresie sprawowanego mandatu).

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Jeżeli postępowanie reorganizacyjne zostało zakończone z powodu pomyślnej realizacji planu reorganizacji:

Wypłata roszczeń zgodnie z planem: Wierzyciele zachowują prawo do otrzymania płatności zgodnie z warunkami planu reorganizacji. Jeśli w planie przewidziano odroczenia płatności, redukcje zadłużenia lub inne warunki, wierzyciele muszą przestrzegać tych postanowień.

Odzyskiwanie pozostałych wierzytelności: Jeżeli w planie nie przewidziano całkowitego zaspokojenia wierzytelności, wierzyciele mogą nadal dochodzić pozostałych kwot zgodnie z harmonogramem określonym w planie reorganizacji.

Ograniczone środki prawne: Wierzyciele, którzy zaakceptowali plan lub zostali zmuszeni przez sąd do jego zaakceptowania, nie mogą dochodzić od dłużnika kwoty wierzytelności, która została umorzona lub zmniejszona na podstawie planu. Mogą oni dochodzić jedynie tych wierzytelności, które zostały uwzględnione do spłaty w planie.

Prawa w przypadku niepowodzenia reorganizacji i przekształcenia postępowania w postępowanie likwidacyjne

Jeżeli postępowanie reorganizacyjne zostało zakończone z powodu niezrealizowania planu, a przekształcenie postępowania w postępowanie likwidacyjne:

Udział w postępowaniu likwidacyjnym: Wierzyciele mają prawo uczestniczyć w postępowaniu likwidacyjnym przekształconym z postępowania reorganizacyjnego. Muszą zgłosić swoje roszczenia w ramach tego nowego postępowania, jeśli jeszcze tego nie zrobili.

Klasyfikacja wierzytelności: Wierzytelności klasyfikuje się i zaspokaja według ustalonego pierwszeństwa, z poszanowaniem przywilejów i gwarancji. Wierzyciele zabezpieczeni, tacy jak wierzyciele hipoteczni lub pracownicy, są zaspokajani w pierwszej kolejności z wpływów ze sprzedaży aktywów.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

1. Postępowanie upadłościowe

Koszty złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości stanowią część kosztów masy upadłości.

Ponieważ są to koszty poniesione w związku z prowadzeniem postępowania upadłościowego, pokrywa się je z masy upadłości przed podziałem przez syndyka pozostałych aktywów pomiędzy poszczególnych wierzycieli.

W art. 1 i 2 ustawy z dnia 29 marca 1893 r. o pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym (*loi du 29 mars 1893 concernant l'assistance judiciaire et la procédure en débet*) określono poszczególne koszty wynikające z wymogów formalnych postępowania dotyczącego niewypłacalności oraz uregulowano kolejność ich pokrywania, w razie gdy aktywa są niewystarczające.

Właściwy sąd okręgowy ustala wynagrodzenie syndyka na podstawie rozporządzenia Wielkiego Księcia z dnia 18 lipca 2003 r. (*règlement grand-ducal du 18 juillet 2003*).

Syndyk musi złożyć do sądu okręgowego właściwego w sprawach gospodarczych zestawienie kosztów i opłat w oparciu o odzyskane składniki majątku.

W art. 536-1 akapit drugi kodeksu spółek handlowych określono, że koszty i wynagrodzenia w postępowaniach upadłościowych zakończonych z powodu niewystarczających aktywów pokrywa Administracja Podatków Pośrednich (*Administration de l'Enregistrement*) na warunkach określonych w ustawie z dnia 29 marca 1893 r. o

pomocy prawnej i postępowaniu upadłościowym.

2. Sądowe postępowanie reorganizacyjne

Za koszty i wydatki związane z sądowym postępowaniem restrukturyzacyjnym odpowiada głównie dłużnik, tj. spółka znajdująca się w trudnej sytuacji.

Honoraria przedstawicieli prawnych: Koszty honorariów przedstawicieli prawnych, takich jak wyznaczony przez sąd zarządca, syndyk masy upadłościowej lub likwidator, pokrywa dłużnik. Honoraria te z reguły określa sąd i pokrywa się je głównie z majątku dłużnika.

Opłaty sądowe: Opłaty sądowe, w tym koszty związane z rozprawami, orzeczeniami sądowymi i innymi opłatami sądowymi, również ponosi dłużnik.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

1. Postępowanie upadłościowe

Wydając orzeczenie o ogłoszeniu upadłości, sąd może postanowić, że datą zaprzestania regulowania przez upadłego zobowiązań jest data wcześniejsza od daty ogłoszenia upadłości. Data ta nie może jednak zostać określona wcześniej niż w okresie sześciu miesięcy poprzedzających wydanie tego orzeczenia.

Aby zapewnić ochronę interesów wierzycieli, okres pomiędzy zaprzestaniem regulowania zobowiązań a wydaniem tego orzeczenia określa się mianem „stanu niewypłacalności”.

Niektóre czynności dokonane w tym okresie, które mogą naruszać prawa wierzycieli, będą nieważne. Chodzi tutaj o:

- wszelkie czynności, których przedmiotem są rzeczy ruchome lub nieruchomości zbyte przez upadłego pod tytułem darmym lub odpłatnie – za cenę sprzedaży, która jest wyraźnie niższa niż wartość danego składnika majątku;
- wszelkie świadczenia w gotówce lub świadczenia dokonane przelewem bankowym, w ramach umowy sprzedaży, potrącenia lub w inny sposób w celu uregulowania długów jeszcze niewymagalnych;
- wszelkie świadczenia inne niż w gotówce lub świadczenia dokonane za pomocą weksli w celu spłaty długów wymagalnych;
- wszelkie hipoteki lub wszelkie inne prawa rzeczowe przyznane przez dłużnika na poczet długów zaciągniętych przed zaprzestaniem regulowania zobowiązań.

Jeżeli chodzi o inne czynności, zasada nieważności nie jest jednak stosowana automatycznie.

W związku z tym niektóre płatności dokonane przez dłużnika na poczet długów wymagalnych oraz wszelkie inne czynności odpłatne w stanie niewypłacalności mogą być nieważne, jeżeli zostanie udowodnione, że osoby trzecie, na rzecz których tych płatności dokonano lub które negocjowały z upadłym, wiedziały o zaprzestaniu przez dłużnika regulowania zobowiązań.

Jeżeli wierzyciel wie, że dłużnik nie jest w stanie regulować swoich zobowiązań, nie może podejmować działań w celu zapewnienia sobie uprzywilejowanego traktowania z naruszeniem interesów ogółu wierzycieli.

Hipoteki i prawa uprzywilejowane (*droits d'hypothèque et de privilège*), które zostały skutecznie uzyskane, można zarejestrować do dnia wydania przez sąd orzeczenia o ogłoszeniu upadłości. Prawa zarejestrowanie w ciągu 10 dni poprzedzających dzień zaprzestania regulowania zobowiązań lub po upływie tego okresu mogą jednak zostać uznane za nieważne, jeżeli od dnia sporządzenia aktu notarialnego ustanawiającego hipotekę do dnia rejestracji upłynęło ponad 15 dni.

Ponadto wszelkie czynności dokonane podstępnie lub świadczenia dokonane ze szkodą dla wierzycieli, tj. takie, których dłużnik dokonał, będąc w pełni świadomym szkody, jaką te czynności lub świadczenia wyrządzą wierzycielowi (tj. obniżenie wartości masy upadłości, niezastosowanie się do kolejności zaspokajania

wierzytelności itd.), są nieważne bez względu na datę ich dokonania.

Pojęcie stanu niewypłacalności nie ma zastosowania do umów o ustanowienie zabezpieczenia finansowego ani do przyszłych wierzytelności przeniesionych na jednostkę specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji.

2. Nadmierne zadłużenie

W stosownych przypadkach sędzia może wyznaczyć osoby odpowiedzialne za udzielenie pomocy socjalnej lub edukacyjnej bądź wsparcia w zakresie zarządzania finansami w celu zapewnienia, by część dochodu dłużnika, której nie przeznaczono na spłatę długów, została wykorzystana zgodnie z jej przeznaczeniem.

W ramach swoich obowiązków służbowych osoby te są upoważnione do stosowania wszelkich środków, aby zapobiec wykorzystaniu tej części dochodów do celów niezgodnych z jej przeznaczeniem lub zapobiec naruszeniu interesów gospodarstwa domowego dłużnika.

■ Ostatnia aktualizacja: 18/05/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.